

Pas på din pension ved ophold i Schweiz!

Jegenstorf, d. 19. december 2011

Indledningsvis gør vi lige op med den generelle, danske fordom:

Det er altså ikke bare danske mangemillionærer, der bor i Schweiz. Det er også ganske almindelige mennesker som f.eks. undertegnede, hvis løbebane har gjort det naturligt, og andre, som af mange forskellige grunde har valgt at være bosiddende i det midteuropæiske alpeland som pensionister. Den nye dobbeltbeskatningsaftale med Schweiz tillægger i øvrigt Danmark beskatningen af danske pensioner, for hvilke der har været fradragsret i Danmark.

- og disse almindelige mennesker har i samme grad som andre almindelige EU-borgere i høj grad behov for at gøre brug af de sociale rettigheder, som EU gennem bilaterale aftaler har aftalt med ikke-EU-medlemmet, Schweiz.

Det virker dog som om EU-repræsentanterne i forhandlingerne med Schweiz ofte ikke har gennemskuet Den Helvetiske Konføderations tricks mht. at få størst mulig økonomisk fordel ud af aftalerne. Bankhemmelighed og firmabeskatning er nogle eksempler; men også de sociale aftaler benyttes tilsyneladende til at fylde de schweiziske pengekasser op ved udnyttelse af regler, der skulle være til gavn for EU-borgeren; men som i realiteten gør det til ugunst ham/hende at gøre brug af det aftalte.

EU-forordningerne 1408/71 og 883-2004 indeholder de aftalte sociale rettigheder (883-2004 er dog endnu ikke ratificeret af Schweiz). En af disse rettigheder er, at en dansk pensionist i Schweiz kan udnytte den schweiziske sygesikring på den danske stats regning. Omvendt kan en schweizisk pensionist i Danmark benytte dansk sygesikring på Schweiz' regning. Forudsætningen er, at man ikke har indtægter i bopælslandet - kun pension m.m. fra hjemlandet og/eller et andet EU-land. Det bemærkes, at sygesikring i Schweiz opnås ved obligatorisk medlemskab af private sygekasser, hvortil man må betale høje præmier i størrelsesordenen, kr. 3.000,- pr. person pr. måned.

Har man imidlertid i Schweiz selv den mindste indtægt, nægtes man som EU-borger her i landet retten til at benytte den nævnte EU-sygesikringsordning.

Borgernes frie bevægelighed bevirker i stigende grad en vandring af arbejdstagere og andre i hele Europa - også mellem Schweiz og EU. Tænker man sig f.eks. at en ung mand vil dygtiggøre sig ved et firmaophold i Schweiz for et år eller to, tvinges han til at betale bidrag til den schweiziske folkepension (AHV). Herved får han ret til ydelser fra systemet til sin tid; men skulle han senere i livet ønske at vende tilbage til Schweiz som pensionist, bliver denne ret ham til stor skade, idet han fratages retten til at gøre brug af den med EU aftalte sygesikring for hjemlandets regning - en ret som han har optjent gennem et helt liv. Dette gælder uanset, hvor bagatelagtig ydelsen fra det schweiziske AHV-system måtte være. Med andre ord - en pensionsudbetaling på f.eks. kr. 100,- pr måned kan udløse fortabelsen af retten til sygesikring og medføre udgifter til en sygekassepræmie på kr. 3.000,-/md., selv om han i øvrigt opfylder alle øvrige betingelser for at få sygesikring for sit hjemlands regning.

Et andet eksempel omhandler diplomaten, der efter mange års ophold i Schweiz som 64-årig fratrådte sin stilling et år før den officielle, schweiziske pensionsalder (65) og af familiære grunde blev boende i Schweiz iht. en lovændring for nogle år siden skal også ikke-erhvervsaktive personer indtil pensionsalderen betale bidrag til AHV-systemet - i dette tilfælde altså 1 år/hustruen 3 år. Det blev opgjort til hhv. CHF 1.700,- og CHF 4.600,-, hvilket giver ret til en meget lille pensionsudbetaling. De sociale myndigheder i Schweiz har imidlertid meddelt, at hvis han gør brug af denne ret, vil man fratage ham den ret til sygesikring for dansk regning, som han har fuldt optjent og iht. reglerne er tildelt efter ansøgning til den danske Sikringsstyrelse (nu Pensionsstyrelse).

Den schweiziske "trussel" bevirker naturligvis, at man ikke udløser en sådan minimal pensionsudbetaling (AHV). Man bliver hermed ufrivilligt sponsor til den schweiziske pensionskasse uden at kunne drage nytte af det. (Den tanke er nærliggende, at lovændringen mht. krav om bidragsbetaling til AHV for ikke-erhvervsaktive ikke tilfældigt falder nogenlunde sammen med den schweiziske ratifikation af 1408/71).

Et tredje eksempel vedrører en dansk teknisk medarbejder ved en international organisation i Genève. Danmark har anerkendt vedkommendes ret til fuld dansk pension ved fratræden i 1993. På opfordring fra dansk side arbejdede han i nogle år som free lance, og skabte danske eksportværdier til organisationen for ca. 700 mill. kr. Herfor fik han endda en dansk eksportpris. Da han ikke mere var diplomat, måtte han registrere sig som privat rådgiver i Schweiz med tildelt opholdstilladelse - og deraf følgende pligt til indbetaling af AHV-bidrag i nogle år. Han og hustruen får nu samlet udbetalt CHF 415,- pr. md. (ca. kr. 2.500) i AHV-ydelse, men tvinges af ovennævnte grunde til at melde sig i en schweizisk sygekasse og må betale ca. CHF 1.000,-/md (ca. kr. 6.000,-). Hvis han havde undladt at tage free lance jobbet, havde han haft ret til sygesikring for dansk regning iht. de bilaterale aftaler. Det forhold at hustruen inddrages i problemet og hermed også mister sin oprindelige rettighed er en hel anden uhyrlig sag.

Disse eksempler viser, at man skal være varsom med at tage arbejde i Schweiz og pådrage sig pligt til betaling af AHV-bidrag. Dette må siges at være en hindring for arbejdskraftens og borgernes frie bevægelighed, som ellers Schweiz går ind for i kraft af aftalerne med EU.

Som "anti-eksempel" kan nævnes den danske pensionist, der sælger sin Strandvejsvilla og med salgssummen og sin øvrige millionformue flytter til Schweiz,. Han kan iht. de gældende regler udnytte sygesikringsbestemmelserne i 1408/71 og få dækket sine sygeudgifter for den danske stats regning. uden at skulle betale andet end selvriskoen hos KVG* - p.t. CHF 300,- pr. år (ca. kr. 1.800,-/år).

Som det ses, har de schweiziske myndigheders fortolkning af aftalen med EU ført til groteske forhold - især for dem, der ikke kan tage de store formuer med til Schweiz.

Der eksisterer ganske vist en bestemmelse i 1408/71 (art. 17a), der kan løse problemet, idet man i henhold hertil som EU-borger kan ansøge om fritagelse for betaling af AHV-bidrag. Schweiz anerkender 1408/71 inkl. art. 17a og har udstedt instruks om, hvortil sådanne ansøgninger skal sendes. I samme instruks meddeles det, at sådanne ansøgninger "vil blive systematisk afslået" - også en måde at gennemføre EU-forordninger på.

Det er muligt, at der er tale om ret enkeltstående tilfælde, men så længe der ikke er etableret en form for bagatelgrænse til forhindring af, at EU-borgere fortaber deres i hjemlandet og i hjemlandets tjeneste fuldt optjente, sociale rettigheder som følge af egennyttige, schweiziske fortolkninger og spidsfindig udnyttelse af indgåede aftaler, er der tale om en uacceptabel og uretfærdig situation, som ikke kan være EU's mål med de indgåede aftaler, og som der bør advares imod.

Med venlig hilsen

Holger Bak Andersen

***) KVG:** KrankenVersicherungsGesetz - den myndighed hvortil man som EU-borger får sine sygeudgifter dækket iht. de bilaterale aftaler med EU.